

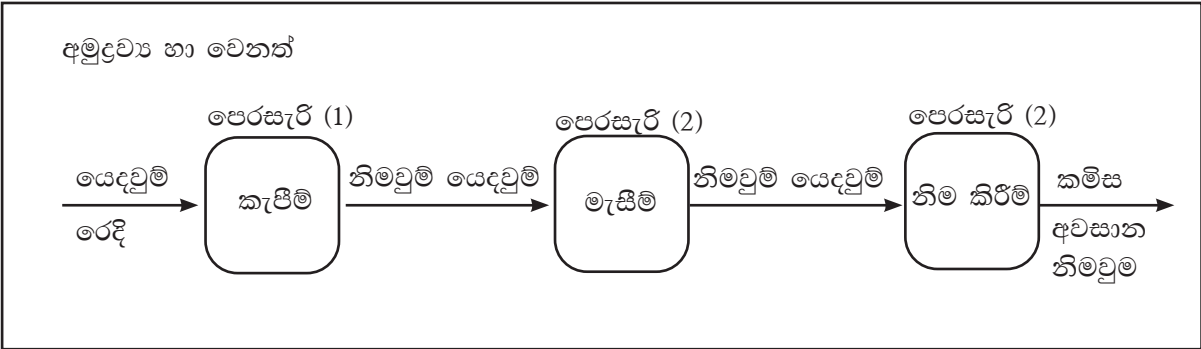
කළමනාකරණ ගිණුකමරණය සහ මූල්‍ය
Management Accounting and Finance

T - 05

පෙරසැරි පිරිවැයකරණය සහ චිජ්ටල් පිරිවැයකරණය

පෙරසැරි පිරිවැයකරණය හැඳින්වීම

මෙය අඛණ්ඩ මෙහෙයුම් පිරිවැයකරණයට අයත් එක් පිරිවැයකරණ ක්‍රමයකි. අඛණ්ඩ නිෂ්පාදන මෙහෙයුමක් තුළින් එක සමාන අයිතම් මහා පරිමාණ වශයෙන් නිෂ්පාදන කරන ආයතන විසින් පෙරසැරි පිරිවැයකරණය භාවිතා කරයි. මෙම නිෂ්පාදන මෙහෙයුම තුළ පෙරසැරි නැතහොත් ක්‍රියාවලින් කිහිපයක් ඇතුළත් විය හැක. මෙහි දී නිෂ්පාදන ලෙස නිමවීමට අමුද්‍රව්‍ය හා අනෙකුත් යෙදවුම් වලට පෙරසැරි දෙකක් හෝ කිහිපයක් පසු කිරීමට සිදු වේ. නිදසුන් ලෙස ඇගළුම්, සබන්, බිස්කට්, තීන්ත, සිමෙන්ති, රසායන ද්‍රව්‍ය, බෙහෙත් වර්ග, පුවත් පත්, විදුලි උපකරණ මෙන්ම කෙල් පිරිපහදුව, කිරි ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන වැනි කර්මාන්ත වල නියැළුණු සමාගම් මෙම පිරිවැයකරණ ක්‍රමය භාවිතා කරයි. ඇගළුම් කම්හලකට සම්බන්ධ පෙරසැරි ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය, පහත රූපය මගින් ඉදිරිපත් කර ඇත.

ඉහත රූපය මගින් ඉදිරිපත් කර ඇති පරිදි කම්සය නිමවන තුරු එක් පෙරසැරියක නිමවුම, ඊළඟ පෙරසැරියෙහි යෙදවුම (මූලික අමුද්‍රව්‍ය) වේ. මේ ආකාරයට ගමන් කර, අවසාන පෙරසැරිය තුළින් අවසාන නිමවුම පිටතට පැමිණේ.

සාමාන්‍ය අපනය (Normal Losses)

යෙදවුම් කරන අමුද්‍රව්‍යවල හෝ පෙරසැරියෙහි ස්වභාවය මත ඇතැම් අපනයන් ආවේණික හා වැලැක්විය නොහැකි වේ. මෙම අපනය සාමාන්‍ය අපනය හෙවත් සාමාන්‍ය නාස්තිය ලෙස හැඳින්වේ. සාමාන්‍ය තත්වයන් තුළ මෙම අපනයන් බලාපොරොත්තු වේ. එනම් කළමනාකරණය ඔවුන්ගේ පසුගිය අත්දැකීම් අනුව එම අපනය ප්‍රතිශතයක් ලෙස බලාපොරොත්තු වේ. මෙම සාමාන්‍ය අපනයට අදාළ පිරිවැය හොඳ නිෂ්පාදනය මගින් දරාගත යුතුය. අනෙක් අතට සාමාන්‍ය අපනය විකුණාගත හැකි නම් එම වටිනාකම පිරිවැය නැවත ලැබීමක් සේ සලකා දැරූ පිරිවැයෙන් අඩුකල යුතු අතර එහෙයින් එම වටිනාකම පෙරසැරියේ පිරිවැය අඩු කිරීමට හේතු වේ. සාමාන්‍ය අපනය උපලබ්ධියෙන් ලැබෙන වටිනාකම එහි 'සුන්බුන් අගය' (Scrap Value) ලෙස හැඳින්වේ. එනම්,

දළ පෙරසැරි පිරිවැය	XXX
(-) සාමාන්‍ය අපනයේ සුන්බුන් අගය	<u>(XX)</u>
ශුද්ධ පෙරසැරි පිරිවැය	<u>XXX</u>

පෙරසැරි පිරිවැයකරණයේ දී සාමාන්‍ය අපනයමේ පිරිවැය සෙවීම නිෂ්ඵල කටයුත්තක් වන අතර එහි ගිණුම්ගත කරන එකම වටිනාකම වන්නේ එහි සුන්බුන් අගයයි.

$$\text{ඒකකයක පිරිවැය} = \frac{\text{ශුද්ධ නිෂ්පාදන පිරිවැය}}{\text{අපේක්ෂිත නිමැවුම}}$$

ශුද්ධ නිෂ්පාදන පිරිවැය = දළ පෙරසැරි පිරිවැය - සාමාන්‍ය අපනයමේ සුන්බුන් අගය

අපේක්ෂිත නිමැවුම = යෙදවුම් - සාමාන්‍ය අපනයම

අභ්‍යාස

ආහාර නිෂ්පාදනය කරන පෙරසැරියක සාමාන්‍ය අපනයම එහි යෙදවුම් වලින් 10% කි. මේවා කිලෝ එකක් රු. 5/- බැගින් සත්ව ආහාරයක් ලෙස විකුණාගත හැක. යම් කාලපරිච්ඡේදයක් සඳහා ඉහත පෙරසැරියට අදාළව පහත දත්ත සටහන් වී තිබුණි.

- යෙදවුම් :
- අමුද්‍රව්‍ය කිලෝවක් රු. 20 බැගින් කිලෝග්‍රෑම් 1,000 ක්
- ග්‍රමය හා පොදුකාර්යය පිරිවැය රු. 25,500 කි.
- සත්‍ය අපනයම බලාපොරොත්තු මට්ටමට සිදුවිය.
- නිමැවුම් කිලෝවක පිරිවැය ගණනය කරන්න.

අසාමාන්‍ය අපනයම (Abnormal Losses)

ඇතැම් අවස්ථාවලදී සාමාන්‍ය අපනයමට වඩා සත්‍ය අපනයම වැඩි වේ. සාමාන්‍ය අපනයම ඉක්මවා ගිය සත්‍ය අපනයම “අසාමාන්‍ය අපනයම” ලෙස සැලකේ, හෙවත් අමතර අපනයම වේ. හදිසි සිදුවීම්, බාල අමුද්‍රව්‍ය, සේවකයන්ගේ නොසැලකිල්ල වැනි හේතු නිසා අසාමාන්‍ය අලාභ ඇති වේ. අසාමාන්‍ය අපනයම පාලනය කළ හැකි නැතහොත් වැලැක්විය හැකි වේ. පිරිවැයකරණය තුළ සාමාන්‍ය අපනයමේ සහ අසාමාන්‍ය අපනයමේ බලපෑම එකිනෙකට වෙනස් වේ. සාමාන්‍ය අපනයමේ පිරිවැය හොඳ නිෂ්පාදනය විසින් දරාගනු ලැබුවද අසාමාන්‍ය අපනයමේ පිරිවැය හොඳ නිෂ්පාදනය විසින් දරාගනු නොලැබේ. හොඳ නිෂ්පාදන ඒකක මෙන්ම අසාමාන්‍ය අපනයම අගය කරනුයේ ඒවායේ පිරිවැයටයි. එනම් හොඳ නිෂ්පාදනය අගය කිරීම සඳහා භාවිතා කරන ඒකකයක් පිරිවැය අසාමාන්‍ය අපනයම අගය කිරීම සඳහා ද භාවිතා වේ.

අභ්‍යාස

ඉහත ආහාර නිෂ්පාදන සමාගමේ සත්‍ය නිෂ්පාදනය කිලෝග්‍රෑම් 880 ක් වූයේ නම්

	කිලෝග්‍රෑම්		කිලෝග්‍රෑම්
යෙදවුම්	1,000	සාමාන්‍ය අපතය	100
(-) සාමාන්‍ය අපතය	<u>(100)</u>	හෝ සත්‍ය අපතය	<u>(120)</u>
බලාපොරොත්තු නිෂ්පාදනය	900	අසාමාන්‍ය පාඩුව	<u>20</u>
සත්‍ය නිෂ්පාදනය	<u>(880)</u>		
අසාමාන්‍ය පාඩුව	<u>20</u>		

එම නිසා අසාමාන්‍ය අපතයේ වටිනාකම = කිලෝ 20 X රු. 50
 = රු. 1,000

අසාමාන්‍ය ලාභය (Abnormal Gain)

සත්‍ය අපතය අසාමාන්‍ය හෙවත් බලාපොරොත්තු අපතයට වඩා අඩු නම් එම වෙනස අසාමාන්‍ය ලාභය ලෙස හැඳින් වේ. වෙනත් වචන වලින් කිවහොත් අසාමාන්‍ය ලාභයක් ඇති වන්නේ බලාපොරොත්තු වූ නිෂ්පාදනයට වඩා සත්‍ය නිෂ්පාදනය වැඩි වූ විටයි. අසාමාන්‍ය අපතය සේම අසාමාන්‍ය ලාභයද අගය කරනුයේ එහි පිරිවැයටයි.

අභ්‍යාස

ඉහත ආහාර නිෂ්පාදන සමාගමේ සත්‍ය නිෂ්පාදනය කිලෝග්‍රෑම් 920 ක් වූයේ නම්,

	කිලෝග්‍රෑම්		කිලෝග්‍රෑම්
යෙදවුම්	1,000	සාමාන්‍ය අපතය	100
(-) සාමාන්‍ය අපතය	<u>(100)</u>	හෝ සත්‍ය අපතය	<u>(80)</u>
බලාපොරොත්තු නිෂ්පාදනය	900	අසාමාන්‍ය ලාභය	<u>20</u>
සත්‍ය නිෂ්පාදනය	<u>(920)</u>		
අසාමාන්‍ය පාඩුව	<u>20</u>		

එම නිසා අසාමාන්‍ය ලාභයේ වටිනාකම = කිලෝ 20 X රු. 50
 = රු. 1,000

පෙරසැරි පිරිවැයකරණයේ පියවරයන්

මූලික පෙරසැරි ගැටළුවක් විසඳීමේදී පහත සඳහන් පියවර අනුගමනය කළ යුතුය.

පියවර 1 - පෙරසැරිය තුළ තොග දී ඇත්දැයි බලන්න. (සාමාන්‍යයෙන් පෙරසැරියක් තුළ තිබිය හැක්කේ කෙරීගෙන යන ඒකක පමණි) තොග දී නොමැති නම් පහත පියවර අනුගමනය කරන්න.

පියවර 2 - යෙදවුම්වලින් සාමාන්‍ය අපහය අඩුකොට බලාපොරොත්තු නිෂ්පාදනය ලබා ගන්න.

පියවර 3 - ඵලෙස ගණනය කළ බලාපොරොත්තු නිෂ්පාදනය සමග සත්‍ය නිෂ්පාදනය සසඳා අසාමාන්‍ය ලාභය හෝ අසාමාන්‍ය පාඩුව හඳුනා ගන්න.

	ඒකක
යෙදවුම්	XXX
(-) සාමාන්‍ය අපහය	<u>(XX)</u>
බලාපොරොත්තු නිෂ්පාදනය	XXX
සත්‍ය නිෂ්පාදනය	<u>XXX</u>
අසාමාන්‍ය ලාභය / අසාමාන්‍ය පාඩුව	<u><u>XX</u></u>

පියවර 4 - පෙරසැරිය වෙනුවෙන් දරණ ලද සියලුම පිරිවැය ඒකක කොට දළ පෙරසැරි පිරිවැය ලබාගන්න. (විවලය / ස්ථාවර හා සෘජු / වක්‍ර)

පියවර 5 - දළ පෙරසැරි පිරිවැයෙන් සාමාන්‍ය අපහයේ සුන්බුන් අගය අඩු කොට පහත පරිදි ශුද්ධ පෙරසැරි පිරිවැය ලබාගන්න.

මූලික අමුද්‍රව්‍ය	XX
අතිරේක අමුද්‍රව්‍ය	XX
සෘජු වැටුප්	XX
සෘජු වියදම්	XX
නිෂ්පාදන පොදුකාර්යය	<u>XX</u>
දළ පෙරසැරි පිරිවැය	XXX
(-) සාමාන්‍ය අපහයේ සුන්බුන් අගය	<u>(XX)</u>
ශුද්ධ පෙරසැරි පිරිවැය	<u><u>XXX</u></u>

පියවර 6 - ඉහත පරිදි ගණනය කළ ශුද්ධ පෙරසැරි පිරිවැය බලාපොරොත්තු නිෂ්පාදනයෙන් බෙදා ඒකකයක් පිරිවැය ලබාගන්න.

$$\text{ඒකකයක් පිරිවැය} = \frac{\text{ශුද්ධ පෙරසැරි පිරිවැය}}{\text{බලාපොරොත්තු නිෂ්පාදනය}}$$

පියවර 7 - ඉහත ගණනය කළ ඒකකයක පිරිවැය සත්‍ය නිෂ්පාදනයෙන් ගුණකොට ඊළඟ පෙරසැරියට නැතහොත් නිම් නොගයට මාරු කරන පිරිවැය ලබාගන්න.

$$\text{මාරුකරන පිරිවැය} = \text{ඒකකයක් පිරිවැය} \times \text{සත්‍ය නිෂ්පාදනය}$$

පියවර 8 - පෙරසැරි ගිණුම් සකස් කරන්න.

- පෙරසැරි ගිණුම්
- සාමාන්‍ය අපනය ගිණුම්
- අසාමාන්‍ය අපනය හෝ අසාමාන්‍ය ලාභ ගිණුම්

පෙරසැරි / ක්‍රියාවලි ගිණුම් ගැටලු අවස්ථා 3 කි.

1. අවස්ථාව - හානි ඇත. නොනිම් වැඩි නැත.
2. අවස්ථාව - හානි නැත. නොනිම් වැඩි ඇත.
3. අවස්ථාව - හානි ඇත. නොනිම් වැඩි ඇත.

ද්විත්ව සටහන්

1. ආරම්භක නොනිම් නොගයේ වටිනාකම (පිරිවැය) අදාළ පෙරසැරි ගිණුමෙහි ඉදිරියට (හර) ගෙන ආ යුතුය.

පෙරසැරි ගිණුම	හර	
අදාළ පිරිවැය පාලන ගිණුම්		බැර
2. පෙරසැරිය වෙනුවෙන් දැරූ සියලුම පිරිවැය

සාමාන්‍ය අපනය ගිණුම	හර	
පෙරසැරි ගිණුම		බැර
3. සාමාන්‍ය අපනයේ සුන්බුන් අගය

පෙරසැරි ගිණුම	හර	
අසාමාන්‍ය ලාභ ගිණුම		බැර
4. පෙරසැරි 1 හි අසාමාන්‍ය ලාභය (පිරිවැයට)

පෙරසැරි 2 ගිණුම	හර	
පෙරසැරි 1 ගිණුම		බැර
5. පෙරසැරි 1 හි සත්‍ය නිෂ්පාදනය පෙරසැරි 2 ට මාරු කිරීම (පිරිවැයට)

පෙරසැරි 2 ගිණුම	හර	
පෙරසැරි 1 ගිණුම		බැර
6. අවසාන කෙටිගෙන යන වැඩි වල පිරිවැය පෙරසැරි ගිණුමෙන් පහළට (බැර) ගෙන යා යුතුය.

7. අසාමාන්‍ය ලාභය තුළ සැඟවුණු පාඩුව
අසාමාන්‍ය ලාභය හේතුවෙන් අපනය එම ප්‍රමාණයෙන් අඩු වේ. එම අඩු වූ අපනයේ කැපකළ සුන්බුන් අගය මේ නමින් හැඳින් වේ.

අසාමාන්‍ය ලාභ ගිණුම	හර	
සාමාන්‍ය අපනය ගිණුම		බැර

8. අසාමාන්‍ය ලාභ ගිණුමේ ශේෂය පිරිවැය ලාභාලාභ ගිණුමට මාරු කරන්න.

අසාමාන්‍ය ලාභ ගිණුම	හර	
පිරිවැය ලාභ අලාභ ගිණුම		බැර

9. සත්‍ය අපනය විකුණා ලැබෙන මුදල්
මුදල්
සාමාන්‍ය අපනය
	හර	
		බැර

10. පෙරසැරි 2 හි සාමාන්‍ය පාඩුව (පිරිවැයට)

සාමාන්‍ය පාඩු ගිණුම	හර	
පෙරසැරි ගිණුම		බැර

11. පෙරසැරි 2 හි සත්‍ය නිෂ්පාදනය, නිමි තොග පාලන ගිණුමට මාරු කිරීම (පිරිවැයට)

නිමි තොග පාලන ගිණුම	හර	
පෙරසැරි 2 හි ගිණුම		බැර

12. අසාමාන්‍ය පාඩුව තුළ සැඟවුණු ලාභය, එනම් අමතර අපනයට අදාළ සුන්බුන් අගය වේ.

සාමාන්‍ය අපනය ගිණුම	හර	
අසාමාන්‍ය පාඩු ගිණුම		බැර

13. අසාමාන්‍ය පාඩු ගිණුමේ ශේෂය, පිරිවැය ලාභාලාභ ගිණුමට මාරු කරන්න.

පිරිවැය ලාභාලාභ ගිණුම	හර	
අසාමාන්‍ය පාඩු ගිණුම		බැර

අභ්‍යාස

යම් භාණ්ඩයක් පෙරසැරි 1 හා පෙරසැරි 2 නමින් පෙරසැරි 2 ක් පසුකර නිමි තොගය මාරු වේ. ඒ ඒ පෙරසැරියට අදාළ සාමාන්‍ය අපනයන් පහත පරිදි වේ.

- පෙරසැරි 1 - යෙදවුම් වලින් 10%
- පෙරසැරි 2 - යෙදවුම් වලින් 5%

පෙරසැරි 1 හි අපනය ඒකකයක් රු. 0.40 බැගින් ද, පෙරසැරි 2 හි අපනය ඒකකයක් රු. 0.50 බැගින් ද අලෙවිකරගත හැක. ඒකකයට රු. 0.62 බැගින් ඒකක 10,000 ක් පෙරසැරි 1 ට යෙදවුම් කර ඇත.

අනෙකුත් තොරතුරු පහත පරිදි වේ.

	ඒකතුව	පෙරසැරි 1	පෙරසැරි 2
අතිරේක අමුද්‍රව්‍ය (රු.)	18,000	8,500	9,500
සෘජු ශ්‍රමය (රු.)	10,000	4,000	6,000
සෘජු වියදම් (රු.)	2,130	1,200	930
ස්ථාවර නිෂ්පාදන පොදුකාර්යය (රු.)	7,500		
සත්‍ය නිෂ්පාදනය (ඒකක)		9,200	8,700

- සෘජු ශ්‍රම පිරිවැයෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස ස්ථාවර නිෂ්පාදන පොදුකාර්යය පිරිවැය අන්තර්ග්‍රහණය කළ යුතු වේ.
- කිසිම පෙරසැරියක ආරම්භය හෝ අවසාන කෙරීගෙන යන වැඩ නොතිබේ. පෙරසැරි ගිණුම් හා අදාළ අනෙකුත් ගිණුම් සකස් කරන්න.

නොනිමි තොග

නොනිමි තොග යනු පෙරසැරියක කෙරීගෙන යන වැඩ වේ. කාලච්ඡේදයක අග දිනට සම්පූර්ණ නොකළ ඒකක ඇත්නම් ඒවා නොනිමි වැඩ ලෙස පිළිගැනේ.

$$\text{සමානුපාතික ඒකක} = \text{භෞතික ඒකක} \times \text{නිමකල ප්‍රතිශතය}$$

අභ්‍යාස

01. යම්කිසිම කාලපරිච්ඡේදයක් තුළ දී ඒකක 1,000 ක් පූර්ණ වශයෙන්ද තවත් ඒකක 200 ක් අර්ධ වශයෙන්ද නිමකළ බව උකල්පනය කරන්න. ආරම්භක නොනිම් තොග නැත.

කාලපරිච්ඡේදය සඳහා දරන ලද පිරිවැය පහත පරිදි වූයේ නම් ඒකකයක පිරිවැය ගණනය කරන්න.

	රු.
මූලික අමුද්‍රව්‍ය	60,000
අතිරේක අමුද්‍රව්‍ය	10,000
සෘජු ශ්‍රමය	30,000
නිෂ්පාදන පොදුකාර්යය	10,000
	<u>110,000</u>

02. දී ඇති කාලපරිච්ඡේදයක් සඳහා නිෂ්පාදනය තොග හා පිරිවැය දත්ත පහත පරිදි විය.

මුළු පිරිවැය	රු.
මූලික අමුද්‍රව්‍ය	36,000
අතිරේක අමුද්‍රව්‍ය	23,200
සෘජු ශ්‍රමය	22,800
නිෂ්පාදන පොදුකාර්යය	33,600
	<u>115,600</u>

තොග සහ නිෂ්පාදන	ඒකක
ආරම්භක නොනිම් තොග	-
පූර්ණ නිම් ඒකක	10,000
අර්ධ නිම් අවසාන තොග	2,000

අවසන් නොනිම් ඒකක ඒ ඒ පිරිවැය මූලිකාංගයෙන් පහත පරිදි නිමවී තිබුණි.

මූලික අමුද්‍රව්‍ය	100%
අතිරේක අමුද්‍රව්‍ය	80%
සෘජු ශ්‍රමය	70%
නිෂ්පාදන පොදුකාර්යය	60%

ඔබ කල යුතු වන්නේ,

1. සමානුපාතික නිෂ්පාදනය ගණනය කිරීම.
2. නිමකළ ඒකකයක පිරිවැය
3. අවසන් නොනිම් ඒකක වල පිරිවැය.

පෙරසැරි/ක්‍රියාවලි ගිණුම් ගැටලුවල ආරම්භක නොනිමි තොග ඇත්නම් එම ගැටලු විසඳීම සඳහා ක්‍රම 2 ක් භාවිතා කරයි.

1. මූලින් ලැබීම් මූලින් පිටවන ක්‍රමය - FIFO (විෂය නිර්දේශයට අදාළ නොවේ)
2. බර තැබූ සාමාන්‍ය ක්‍රමය - Average Cost Method

අභ්‍යාස

01. 20XX පෙබරවාරි මාසය සඳහා නිෂ්පාදන ආයතනයක පෙරසැරියකට අදාළව දී ඇති පහත තොරතුරු වලින්

1. සමානුපාතික ඒකක හා පිරිවැය ප්‍රකාශය
 2. පෙරසැරි ගිණුම
- සකස් කරන්න.

නිෂ්පාදන හා තොග වාර්තා :

■ 20XX/02/01 දිනට පෙරසැරිය තුළ තිබූ ඒකක (ද්‍රව්‍ය පූර්ණ ලෙස භාවිතා කළ හා ශ්‍රමය හා පොදුකාර්ය වලින් 25% ක් සම්පූර්ණ)	4,000
■ පෙබරවාරි මාසය තුළ හඳුන්වා දුන් ඒකක	16,000
■ මාසය තුළ නිමකල ඒකක	14,000
■ 20XX/02/28 දිනට පෙරසැරිය තුළ තිබූ ඒකක (ද්‍රව්‍ය පූර්ණ ලෙස භාවිතා කළ හා ශ්‍රමය හා පොදුකාර්ය වලින් 33 1/3% ක් සම්පූර්ණ)	6,000

පිරිවැය වාර්තා :

■ 20XX/02/01 දිනට ආරම්භ නොනිමි තොග	රු.
ද්‍රව්‍ය	6,000
ශ්‍රමය	1,000
පොදුකාර්යය	1,000
	<u>8,000</u>
■ මාසය සඳහා පිරිවැය	
ද්‍රව්‍ය	25,600
ශ්‍රමය	15,000
පොදුකාර්ය	15,000
	<u>55,600</u>
■ නිෂ්පාදනය තුළ අපනයක් බලාපොරොත්තු නොවූ අතර සත්‍ය අපනයක් ද ඇති නොවුණි.	

02. එක්තරා මාසයක අංක 3 ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ විස්තර මෙසේ ය.

ආරම්භක නොනිම් ඒකක 1000	
එහි වටිනාකම	රු.
සෘජු ද්‍රව්‍ය 1	390
සෘජු ද්‍රව්‍ය 2	75
සෘජු ශ්‍රමය	112
පොදු කාර්ය	118
	<u>695</u>

අංක 02 ක්‍රියාවලියෙන් ලැබීම් ඒකක 6000 රු. 2360

අංක 4 ක්‍රියාවලියට යැවීම් ඒකක 4700

	රු.
ක්‍රියාවලියේ දී එකතු කළ සෘජු ද්‍රව්‍ය 02	520
ශ්‍රමය	1036
පොදුකාර්ය	1541

ඉවත දැමූ ඒකක 300. එම ඒකක පහත සඳහන් පරිදි නිම වී තිබිණ.

සෘජු ද්‍රව්‍ය	100%
සෘජු ශ්‍රමය	80%
පොදුකාර්ය	60%

අවසාන නොනිම් තොගය ඒකක 2000 ක් වූ අතර, එම ඒකක පහත සඳහන් පරිදි නිම වී තිබිණ.

සෘජු ද්‍රව්‍ය	60%
සෘජු ශ්‍රමය	50%
පොදුකාර්ය	40%

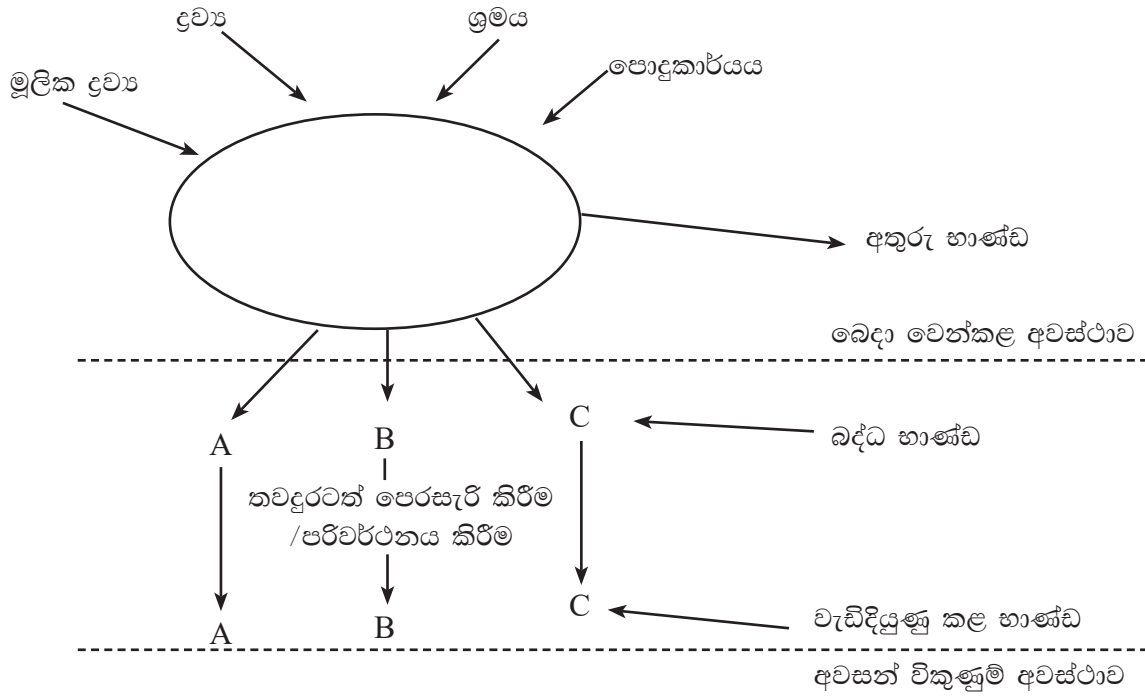
සාමාන්‍ය අපතේයැම් ක්‍රියාකාරී ඒකක වලින් 5% ක් වන අතර එම ඒකකයක් රු. 0.20 ක් ගණනේ විකිණිය හැක. ගිණුම් සකස් කරන්න.

බද්ධ සහ අතුරු භාණ්ඩ පිරිවැයකරණය

එකම ක්‍රියාවලියක් තුළින් සාපේක්‍ෂව වැදගත්කමක් (වටිනාකමක්) ඇති භාණ්ඩ වර්ගයන් කිහිපයක් නිෂ්පාදනය කරගන්නා අවස්ථාව බද්ධ නිෂ්පාදනය යනුවෙන් හැඳින්වෙන අතර මෙලෙස බද්ධ භාණ්ඩ නිපදවාගැනීමේ ක්‍රියාවලියේ දී, එම භාණ්ඩ එකිනෙක වර්ගයන් වෙන්කර හඳුනාගැනීමට පෙර දරනු ලබන සියලුම පිරිවැයන් බද්ධ පිරිවැය නමින් හැඳින් වේ.

එමෙන්ම මෙම බද්ධ භාණ්ඩ නිපදවාගැනීමේ ක්‍රියාවලිය තුළ දී බිහිවන සාපේක්‍ෂ වටිනාකමින් අඩු සුන්බුන් ඒකකයන් අතුරු භාණ්ඩ ලෙස හඳුන්වනු ලබයි. බද්ධ භාණ්ඩ ලබාගැනීමේ අරමුණින් බද්ධ පෙරසැරිය ක්‍රියාත්මක වුවද අතුරු භාණ්ඩ අනිවාර්යෙන්ම ලැබිය යුතු යැයි අපේක්‍ෂා නොකරනු ලබයි.

මෙම බද්ධ භාණ්ඩ නිපදවීමේ ක්‍රියාවලියේ දී බද්ධ භාණ්ඩ මුල්වරට වෙන්කර හඳුනාගන්නා අවස්ථාව බෙදා වෙන්කළ අවස්ථාව යනුවෙන් හඳුන්වන අතර, එම අවස්ථාවෙන් පසුව වුවද තවදුරටත් පිරිවැය දැරීමෙන් එම වෙන්කරගත් භාණ්ඩයන් වැඩිදියුණු කරගත හැකිය. එලෙස තවදුරටත් භාණ්ඩයන් වැඩිදියුණු කිරීම පරිවර්ථන ක්‍රියාවලිය නැතහොත් තවදුරටත් පෙරසැරි කිරීම යනුවෙන් හඳුන්වනු ලබයි. එසේ වැඩි දියුණු කිරීමෙන් පසු අවස්ථාව, අවසන් විකුණුම් අවස්ථාව යනුවෙන් හඳුන්වනු ලබයි.

රූප සටහන : බද්ධ හා අතුරු භාණ්ඩ බිහිවීමේ ක්‍රියාවලිය

අභ්‍යාස

ඩිලි සමාගම රු. 65,000 ක් වැයකර ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන Mad Boy පෙරසැරියක් අවසානයේ X, Y, Z යනුවෙන් භාණ්ඩ වර්ග තුනක් නිෂ්පාදනය කරන අතර මෙම වසරට අදාළ පිරිවැය හා ආදායම් තොරතුරු පහත දැක් වේ.

	X	Y	Z
නිමවුම් ඒකක	3,000	2,000	1,500
බෙදා වෙන්කළ අවස්ථාවේ විකුණුම් මිල	15/-	20/-	10/-
පරිවර්ථන පිරිවැය	35,000/-	25,000/-	20,000/-
පරිවර්ථනයෙන් පසු විකුණුම් මිල	25/-	40/-	30/-

පහත එක් එක් පදනම් මත බද්ධ පිරිවැය එකිනෙක භාණ්ඩ අතර බෙදා දක්වන්න.

1. ඒකක පදනම
2. බෙදා වෙන්කළ අවස්ථාවේ විකුණුම් වටිනාකම
3. අවසන් විකුණුම් වටිනාකම
4. ශුද්ධ විකුණුම් වටිනාකම් පදනම

බද්ධ භාණ්ඩ නිපදවීමේ ක්‍රියාවලියේ දී, බෙදා වෙන් කළ අවස්ථාවේ හඳුනාගනු ලබන භාණ්ඩයන් වටිනාකමින් වැඩි භාණ්ඩ බවට පත්කර ගැනීමට පරිවර්තන ක්‍රියාවලිය සිදුකරනු ලබන අතර එසේ පරිවර්තනය කිරීම මූල්‍යමය වශයෙන් වාසිදායක දැයි හඳුනාගත යුතුයි.

අභ්‍යාස

01. ඉහත ගැටලුවේ බෙදා වෙන් කළ අවස්ථාවේ හඳුනාගන්නා ලද X, Y, Z භාණ්ඩ තවදුරටත් පෙරසැරි කිරීමේ යෝග්‍යතාවය ගණනය කරන්න.
02. සංගක්කාර සමාගම R නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය තුළින් A, B හා C යන බද්ධ භාණ්ඩ 3 නිෂ්පාදනය කරයි. 20XX අගෝස්තු මාසයට අදාළ පහත තොරතුරු ඔබට සපයා ඇත.

	A	B	C
බෙදාවෙන් කළ අවස්ථාවේ (At split-off point) විකුණුම් මිල (රු.)	100	120	150
තවදුරටත් පෙරසැරි කිරීමෙන් පසු (After further processing) විකුණුම් මිල (රු.)	200	250	250
තවදුරටත් පෙරසැරි කිරීමේ පිරිවැය (රු.)	150,000	175,000	250,000
නිෂ්පාදන හා විකුණුම් (ඒකක)	3,500	2,500	2,000

මාසයේ බද්ධ පිරිවැය (Joint Cost) රු. 400,000 ක් වූ අතර, සමාගම බද්ධ පිරිවැය භාණ්ඩ අතර භෞතික ඒකක පදනම (Physical Units Basis) මත විභාජනය කරයි.

ඔබ විසින්,

- (අ) කුමන භාණ්ඩ තවදුරටත් පෙරසැරි කළ යුතුද, කුමන භාණ්ඩ බෙදා වෙන්කළ අවස්ථාවේදී විකිණිය යුතුද යන්න තීරණය කරන්න.
- (ආ) ඔබගේ ඉහත තීරණය අනුව, 20XX අගෝස්තු මාසය සඳහා මුද්‍රා ලාභය ගණනය කරන්න.

ඩිජිටල් පිරිවැයකරණය

ඩිජිටල් පිරිවැයකරණය යනු ව්‍යාපාර ලෝකයේ නව ප්‍රවණතාවය වන ඩිජිටල්කරණය පිරිවැයකරණය සහ කළමනාකරණ තීරණ ගැනීම සඳහා ද උපයෝගීකර ගැනීමයි. ඩිජිටල්කරණය පිරිවැයකරණයේ භාවිතයේ අද්විතීය වන්නේ, එය වේගවත්, වර්තමාන සහ අන්තර් ක්‍රියාකාරී ව පවතින බැවිනි. ඩිජිටල් පිරිවැයකරණය හා සැසඳීමේදී සාම්ප්‍රදායික පිරිවැයකරණය මගින් ක්ෂණික සන්නිවේදනය, අන්තර් ක්‍රියාකාරීත්වය හා එක්බාද්ධතාවය නොමැති අතර, මෙම හේතු නිසා සහ සම්ප්‍රදායික පිරිවැයකරණ උපාංගයන්ට වඩා ඩිජිටල් පිරිවැයකරණය ව්‍යාපාරයන්ගේ වර්ධනයට මහත් සේ ඉවහල් වනු ඇත. ඩිජිටල් ව්‍යාපාරයට බොහෝ ධනාත්මක අංග තිබුණද, ක්ෂණික අන්තර් ක්‍රියාකාරීත්වයට සහ පූර්ණ සම්බන්ධතාවයට සීමාවන් හා අවාසි ඇත.

ඩිජිටල් පිරිවැයකරණයේ විශේෂාංගයන් පහත පරිදි වේ.

1. සන්නිවේදන - ඩිජිටල් හා බදු වැනල් ඊමේල්, වෙබ්, කෙටි පණිවිඩ
2. උපාංග - ඩිජිටල් හා වෙබ් පාදක මෙවලම් ඔවුන්ගේ සියලු මෙවලම් ඒකාබද්ධ වී ඇත.
3. ක්‍රියාවලි - ස්වයංක්‍රීයකරණය, ඩිජිටල් ක්‍රියාවලි වෙබ් පාදක මෙවලම් තුළ ගොඩනගයි.
4. සංස්කෘතිය - කුඩා හා තරුණ සමාගමකි. වෙනස්කම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට පහසු නැත.
5. අත්දැකීම් - අත්හදා බැලීම් හා දෝෂ ප්‍රවේශයක් ඇතිවීමට ඇති අලුත් ඉඩකඩ වැඩිය.
6. දත්ත - නව දත්ත එකතු කිරීම හා සැකසීම පහසුය.

ඩිජිටල් පිරිවැයකරණයේ වාසි,

1. 24/7 දත්ත සහ තොරතුරු ක්‍රියාකාරකම් සමග අන්තර් ක්‍රියා සහ ප්‍රතිපෝෂණය
2. ක්ෂණික ලෙස දත්ත වලට ප්‍රවේශය වීමෙන් විශ්ලේෂණය සහ පිරිවැය හැසිරවීම පිළිබඳ තීක්ෂණ බුද්ධිය දියුණු වීම.
3. අභිරුචිකරණය කළ (Customised) සහ වඩා හොඳ පරිශීලන අත්දැකීමක් (User Experience) ලබාගත හැකිවීම.
4. වලාකුළු මත පදනම් වූ විසඳුම් (Cloud Based Solution), තෙවන පාර්ශවීය යෙදුම් (Third Party Applications) සහ අභ්‍යන්තර පද්ධති සමඟ සම්බන්ධතාවය සහ ඒකාබද්ධ කිරීම.
5. පද්ධතීන් සහ දත්තයන් විශාල ප්‍රමාණයක් තබාගැනීමට ඇති හැකියාව.

ඩිජිටල් පිරිවැයකරණයේ අවාසි,

1. දත්ත සහ තොරතුරු වල ආරක්ෂාව
2. ව්‍යාජ සහ වැරදි දත්තයන් ඇතුළත් වීම.
3. රහස්‍යතා අවශ්‍යතා
4. සමාජයෙන් ඇත් වීම.
5. සොරකම් කිරීම සහ ප්‍රකාශන හිමිකම.
6. අංගෝපාංග (gadgets) මත රඳා පැවතීම.
7. ඩිජිටල් මාධ්‍ය වරදවා හැසිරවීම.

පසුගිය විභාග ප්‍රශ්න

2020 නියාමන ප්‍රශ්න

08.

- (A) (a) සීමාසහිත ගැරි සමාගමේ අනුපිලිවෙලින් එන පෙරසැරි කීපයක් භාවිතයට ගනිමින් භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කරයි. පහත සඳහන් තොරතුරු 2019 දෙසැම්බර් මාසයට අදාළ වේ.

එකතුකළ ද්‍රව්‍ය	කිලෝග්‍රෑම් 01 ක් රු. 150/- බැගින් කිලෝග්‍රෑම් 1000 ක්
සෘජු ශ්‍රමය	රු. 79,475
නිෂ්පාදන පොදුකාර්ය	රු. 49,755
පෙරසැරි 11 ට මාරුකරන ලද ඒකක	කිලෝග්‍රෑම් 830
සාමාන්‍ය අලාභය	යෙදූ ඒකක වලින් 5% කි. මෙය අයිතම කිලෝග්‍රෑමයක් රු. 7.50 බැගින් විකිණිය හැක.

මාසය ආරම්භයේ දී නොනිම් තොග නොමැති අතර මාසය අවසානයේ නොනිම් තොග කිලෝග්‍රෑම් 50 ක් වන අතර ඒවායේ නිම් ප්‍රතිශතය පහත පරිදි වේ.

ද්‍රව්‍ය	100%
සෘජු ශ්‍රමය	70%
නිෂ්පාදන පොදු කාර්යය	60%

ඔබ විසින් කළයුතු දෑ

හරිත සාමාන්‍ය ක්‍රමය මත පදනම්ව 2019 දෙසැම්බර් මාසය සඳහා සමානුපාතික ඒකක පිරිවැය සහ වටිනාකම් දැක්වෙන ප්‍රකාශනය සහ පෙරසැරි ගිණුම පිළියෙල කරන්න.

(ලකුණු 13 යි)

- (b) ගෝලීය ව්‍යාපාරික පරිසරය තුළ සිදුවන සීඝ්‍ර වෙනස්වීම්වලට මුහුණ දීම සඳහා බොහෝ සමාගම් විසින් පිරිවැය ගණනය සඳහා ඩිජිටල් තාක්ෂණය යොදා ගනී.

ඔබ විසින් කළයුතු දෑ

ඩිජිටල් පිරිවැයකරණයේ වාසි දෙකක් (02) ලැයිස්තුගත කරන්න.

(ලකුණු 02 යි)

2020 ජූලි ප්‍රශ්න

10. (a) සීමාසහිත P සමාගම විසින් පෙරසැරියන් කිහිපයක් භාවිත කරමින් A නිෂ්පාදිතය නිපදවනු ලැබේ. 2020 ජූනි මාසය සඳහා 1 වන පෙරසැරියට අදාළව පහත සඳහන් තොරතුරු දී ඇත.

සෘජු ද්‍රව්‍ය	කිලෝග්‍රෑමයක් රු. 80/- බැගින් කිලෝග්‍රෑම් 2,800 ක්
සෘජු ශ්‍රමය	රු. 118,350/-
විචල්‍ය පොදුකාර්ය	රු. 70,200/-

2020 ජූනි මස අවසානයේ දී 1 වන පෙරසැරියෙන්, 11 පෙරසැරියට මාරු කරන ලද මුළු නිමැවුම කිලෝග්‍රෑම් 2,500 කි. සාමාන්‍ය අපතය සෘජු ද්‍රව්‍ය යෙදවුම්වලින් 5% ක් වන අතර, මෙය කිලෝග්‍රෑමයක් රු. 23/- බැගින් විකිණිය හැකි වේ.

අවසාන නොනිම් තොගයෙහි කිලෝග්‍රෑම් 150 ක් වූ අතර, එහි සම්පූර්ණ කිරීමේ මට්ටම පහත පරිදි වේ.

සෘජු ද්‍රව්‍ය	100%
සෘජු ශ්‍රමය	80%
විචල්‍ය පොදුකාර්ය	60%

ඔබ විසින් කළ යුතු දෑ :

සමානුපාතික ඒකක හා පිරිවැය දැක්වෙන ප්‍රකාශය සහ 1 වන පෙරසැරි ගිණුම පිළියෙල කරන්න.

(ලකුණු 15 යි)